

Двоструки аршини

У недељу 22. новембра, Иран је почео са маневрима својих ваздухопловних снага ради припрема у случају евентуалних израелских ваздушних удара на нуклеарна постројења која су размештена на територији ове земље. Ови маневри иранског ваздухопловства имају значај поготово у тренутку када се све више заоштрава криза око Иранског нуклеарног програма. Да подсетимо, Иран је одбацио предлог УН да се уранијум обогаћује изван иранске територије и то је био само још један у низу од бројних потеза које је повукла иранска влада у натезању са међународном заједницом и Уједињеним Нацијама око свог нуклеарног програма. Као и у случају Северне Кореје, међународна заједница а поготово Америка и њен главни савезник у региону Израел, не рачунајући Саудијску Арабију, веома су забринути чињеницом да би Иран евентуално могао да своје капацитете искористи за развој нуклеарног оружја, чиме би баланс у региону као и амерички интереси био озбиљно угрожен. До сада, једина земља која у региону располаже нуклеарним оружјем јесте Израел, који до сада ипак јавно није ни негирао ни потврдио спекулације да поседује атомско наоружање..

Веома је занимљиво, што је Танјуг известио а како преносе Е-новине, да је у септембру месецу ове године, комисија Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА), усвојила резолуцију којом се Израел позива да своје нуклеарно наоружање стави под контролу ове међународне агенције. Свакако, чињеница је да су се САД као и земље ЕУ противиле овој резолуцији, али оне ипак нису успеле да добију већину приликом гласања, тако да је званично саопштење поменуте агенције (чије су заседање иницирале арапске земље које су такође са правом забринуте због израелског нуклеарног програма) да Израел мора своје оружје ставити под контролу. Свакако да су САД гласале против ове резолуције, јер је Израел један од њених главних савезника у региону, али можда не би требало да чуди ни то што су земље ЕУ гласале против ове резолуције, јер је Израел добро познат по свом снажном међународном лобију. У сваком случају, међународна заједница је по ко зна који пут показала дупле стандарде, јер је ово први пут да је и на Израел извршена нека врста притиска због његовог нуклеарног програма. Али немојмо се заваравати, тај притисак је само начелног карактера и не требамо да помислимо како ће и Израел заиста омогућити инспекцију својих нуклеарних постројења, а још теже је очекивати да ће своје оружје и нуклеарне капацитете ставити под међународну контролу. Поводом саопштења поменуте комисије, а како преноси исти извор, заменик директора израелске комисије за нуклеарну енергију изјавио је да: "Израел неће сарађивати ни по једном питању ове резолуције, која има као једини циљ повећање политичког непријатељства и линије раздвајања на Блиском истоку."

Бивши амерички председник Џими Картер изјавио је, како преноси сајт “ВЕСТИ.РС”, да Израел има око 150 атомских бомби(!), чиме је прекинуо Израелско ћутање по овом питању... Наравно да Израелу и Америци никако не би одговарало да у региону постоји још једна сила која поседује нуклеарни потенцијал...

Ратне игре на Блиском истоку

У сваком случају, Израел се већ дуго спрема да изврши напад на Иранска нуклеарна постројења. У склопу тих припрема ваздухопловне снаге Израела, које располажу са веома респектабилним потенцијалом чију ударну песницу чине савремени амерички борбени авиони типа Ф-15 и Ф-16, ове године су изводиле маневре, али да ли ће стварно и извести један такав напад остаје друго питање које заслужује посебну пажњу. Иранска војна вежба (Иран такође поседује веома јако ваздухопловство, које је ипак значајно слабије од израелског), која обухвата маневре јединица против ваздушне одбране и јединица иранске ловачке авијације, одиграва се на простору од око 600 000 квадратних километара. Како тврде званичници Иранске армије, она за циљ има увежбавање одбрамбених потенцијала иранског ваздухопловства у случају израелског ваздушног напада на нуклеарна постројења, чије потенцијале како тврде Израел и САД, Ахмадинеџад може искористити у војне сврхе.

Међутим, постоји проблем који се тиче локација поменутих постројења. Наиме, и по речима америчких експерата, нису познате све тачне локације иранских постројења. И ако су позиције неких постројења дефинитивно познате, остаје бојазан да постоје неке инсталације за које се, упркос интензивним сателитским осматрањем из орбите, не може дефинитивно установити тачна локација. ББЦ је у информацији која је објављена на сајту ове агенције, дао приказ неких познатих локација нуклеарних постројења, која се поглавито налазе у западном и централном делу земље [\[1\]](#).

Још један велики проблем са иранским постројењима, по признању и самих америчких стручњака, тиче се одличне фортификацијске заштите, која подразумева пре свега чињеницу да су постројења и инсталације укопани дубоко под земљом, тако да упркос томе што Израел поседује бомбе из фамилије „ГБУ“, које се користе за рушење укопаних бункера које својом разорном снагом могу изазавати урушавање тла, остаје чињеница да су иранска постројења много боље заштићена од сиријских или ирачких, тако да Израел у евентуалним акцијама неће моћи да рачуна на успех из једног или два налета борбене авијације, већ ће морати да изведе неколико таласа чиме свакако расте опасност и

ризик од Иранске против ваздушне одбране, која видећемо такође располаже веома респектабилним арсеналом.

Каквим војним потенцијалом дакле, располаже Израел и чиме се евентуално Иран може бранити? Као прво, Израелски авиони америчке производње типа Ф-15 и Ф-16 постоје у више верзија, како за јуришне задатке по циљевима на тлу тако и за пресретачке задатке и обезбеђивање превласти у ваздушном простору. Израел би користио јуришне варијанте авиона Ф-15 и Ф-16, док би им ваздушну заштиту пружале пресретачке варијанте авиона Ф-15, који својим ракетама типа АМРАМ могу срушити било који од иранских пресретачких авиона. Израел је недавно набавио и три АВАЦС-а којима може повећати домет радара на авионима Ф-15 а самим тим и њихову ефикасност у пресретању евентуалних Иранских ловаца. Осим тога ни Ф-16 није заменарљив у јуришним задацима. [\[2\]](#)

Израел се од евентуалних напада Иранских балистичких ракета, којима би Иран евентуално одговорио на нападе, може бранити америчким ракетним системом "Патриот", који због свог мањег домета и далеко мање ефикасности у обарању циљева у ваздушном простору, упркос неким новијим модернизацијама, у односу на руске ракетне системе представља најслабију карику у одбрани Израела.

Чиме располаже Иран? Када је у питању ратно ваздухопловство, Иран не може да равноправо парира Израелу, али не толико у погледу квалитета, колико у погледу бројности. Наиме, Иран располаже са много мањим бројем најсавременијих борбених авиона с обзиром да се у саставу Иранског ваздухопловства налази и већ сада застарели Ф-4 Фантом, као и Ирачки Мираж Ф-1, којим су током "Пустињске олује" ирачки пилоти пребегли на територију Ирана. Међутим, у свом саставу Иран има и савремене ловце попут руског МИГ-29 као и ескадрилу америчких авиона типа Ф-14, које је Иран као помоћ добио од Американаца седамдесетих година током владавине про-западног шаха Резе Пахлави. Тај авион је итекако у стању да пресретне и обори израелске авионе. Јединио је дискутабилно да ли су и колико ови авиони у летном стању. Иран је сигурно извршио на њима одговарајуће ремонте а помињу се и спекулације о томе да су тим авионима уграђени руски мотори као и електроника услед недостатака резервних делова. [\[3\]](#) У сваком случају и иранско ваздухопловство представљаће тврд орах, нарочито уколико су Иранци успели да сачувају авионе Ф-14 у летном стању.

Међутим, оно што ће представљати истински адут иранске армије и огроман проблем Израелцима, јесте ирански ракетни систем противваздушне одбране. Наиме, упркос

томе што је настао застој у испоруци савремених руских ракетних система типа С-300 [4], који би представљао најозбиљнију претњу израелским борбеним авионима својим дометом по дистанци од 150-195 км. зависно од варијанте и дометом својих пројектила по висини од чак 25 км. док домет радара С-300 износи чак око 250 км. Руси су Ирану испоручили систем “Тор М1” који припада класи најсавременијих ракетних система. Поменути систем потпуно је аутономан.

[5]

Ракете поменутог система намењене су за уништавање ниско летећих циљева као и за заштиту стационарних објеката и оклопно-механизованих јединица. Иранска противваздушна одбрана тим системом итекако може угрозити планове Израелаца.

У светлу америчког све обимнијег војног ангажовања у Ираку и Авганистану, тешко је очекивати да ће Америка моћи и хтети да пружи активну војну подршку Израелу у вези са нуклеарном кризом. Амерички званичници су том приликом и изјавили да Израел не треба без подршке да предузима било какву војну акцију против Ирана. Сходно томе, природно се намеће питање да ли је Израел у опште и спреман за једну такву акцију, упркос све агресивнијој реторици која је усмерена против Ирана, нарочито уколико се узме у обзир бојазан Израела од евентуалне ракетне одмазде Ирана која би готово сигурно уследила уколико би Израел предузео једну овакву акцију удара из ваздуха по иранским нуклеарним постројењима. Да нагласимо, политичке и војне околности нису остале исте и битно су се измениле у односу на ситуацију која је била актуелна током осамдесетих приликом напада на Ирачка постројења. Није сигурно да је Израел спреман да предузме такву једну акцију, поготово ако се узме у обзир и респектабилно наоружање иранске армије. Остаје питање шта Израел у опште и жели да постигне својим пумпањем мишића? Свакако, у односима између земаља веома су битни психолошки притисци. Израелци су свесни да ће њихов евентуални напад имати далекосежне последице по читав регион а тешко да ће Израел чак и са својим главним савезником Америком, бити спреман да сноси дате консеквенце евентуалних ваздушних удара...

Дипломатска офанзива

Паралелно са војним маневрима иранске војске, председник Ирана Махмуд Ахмадинеџад, како преносе готово све светске агенције, налази се на тренутно актуелној дипломатској мисији која обухвата посете оним земљама Латинске Америке где може очекивати подршку. Пре свега су то Венецуела и Боливија, али је ирански председник посетио и највећу земљу јужноамеричког континента Бразил. Упркос

протестима (у Бразилији је неколико стотина незадовољних грађана протестовало због контроверзних изјава Ахмадинеџада, у којима је он минимизирао страдања Јевреја у Холокаусту током другог светског рата), Ахмадинеџад је том приликом, како пренесе е-Новине, изјавио бразилској станици “Глобо”: “Можемо изградити партнерство везано за наше нуклеарне планове”- рекао је он. Наше земље требају нуклеарну енергију за производњу струје. И Иран и Бразил имају право на бенефит од нуклеарне технологије.”

Бразилског председника, Луиз Игнасио Лула да Силву, критиковао је званични Тел Авив. Израелци су изјавили да је бразилски председник учинио велику грешку када је примио Иранског председника. Том приликом је амерички Стејт Департмент остао прилично уздржан. Како пренесе е-Новине, званичник Стејт Департамента Роберт Вуд, одбио је да коментарише посету Ахмадинеџада Бразилији, али је изјавио како се нада да ће бразилски председник Ахмадинеџаду пренети наводну америчку забринутост због развоја нуклеарног оружја. Међутим, бразилски председник да Силва својим ставом у којем се противи поштравању међународних санкција против Ирана на тај начин, дипломатским речником, стао је на страну иранског председника. Осим тога, Лула да Силва сматра да и Иран има право као и свака друга земља да у мировне сврхе развија свој нуклеарни програм. Оваквим ставовима, који су блиски Чавесу и Моралесу, да Силва јасно даје сигнал Америци да Бразил неће беспоговорно слушати диктате Вашингтона када је у питању геополитичка констелација у савременом свету. С друге стране, познато је да су боливијски председник Ево Моралес а нарочито харизматични венецуелански председник Уго Чавес, оштри противници Вашингтона. Махмуд Ахмадинеџад је у сваком случају изабрао земље од којих очекује дипломатску подршку за свој нуклеарни програм, за кога упорно тврди да је намењен искључиво за цивилне сврхе. Наравно, Ахмадинеџад може очекивати без резервну подршку председника Венецуеле. Без обзира са које стране света стижу критике, Чавес је много пута до сада показао да своју спољну политику конципира тако да директно напада америчке националне интересе...И сам Чавес, попут да Силве, има сличан став по питању иранског нуклеарног програма, јер је такође изјавио како свака земља има право да развија сопствене нуклеарне потенцијале, свакако у мировне сврхе.

Ирански председник овом својом турнејом жели да Израелу и Америци покаже да његова међународна позиција није уздрмана недавним сукобима са опозицијом у Ирану и да и ако се код куће суочава са озбиљном опозицијом која несумњиво има огромну подршку од стране Израела и САД, његова међународна позиција не само да није уздрмана већ и да јача...У сваком случају, Ирану су очајнички потребни савезници када је у питању криза око атомског наоружања. Тако да и ако је војна сарадња са Руском Федерацијом традиционално веома јака, проблеми који се тичу питања испоруке система С-300, Ирану не остављају много могућности осим да и даље настави са ратним играма у циљу психолошких притисака и ако је тешко очекивати да ратне игре прерасту у нешто много озбиљније...

Блискоисточна ланчана реакција

Пише: Владимир Јевтић
петак, 27 новембар 2009 17:32

---

[1] http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/8372985.stm

[2] http://www.youtube.com/watch?v=EAcMpH_Z6OQ&feature=related

[3] <http://www.iaaf.net/home.html>

[4] <http://www.youtube.com/watch?v=qLBQW5c3q1Q>

[5] <http://www.youtube.com/watch?v=nyRFeQBoipU&feature=related>